

№4/2026

ANDIJON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

ADPI
Ilmiy xabarnomasi

BO'LAJAK TEXNOLOGIYA O'QITUVCHILARIDA KREATIV KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK YONDASHUVLAR

Muqimjonova (Sodiqova) Maxinur Farxodjon qizi

Andijon davlat pedagogika instituti

Annotatsiya.

Mazkur maqolada bo'lajak texnologiya o'qituvchilarida kreativ kompetensiyani rivojlantirishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari tahlil qilinadi. Ta'lim jarayonida loyiha asosida o'qitish, muammoli ta'lim, STEAM texnologiyalari, raqamli pedagogika va interfaol metodlarning kreativ kompetensiyani shakllantirishdagi ahamiyati yoritilgan. Tadqiqot davomida pedagogik kuzatish, qiyosiy tahlil va ilmiy manbalarni o'rganish metodlaridan foydalanildi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, innovatsion pedagogik yondashuvlardan foydalanish bo'lajak texnologiya o'qituvchilarining ijodiy fikrlashi, muammolarni hal etish ko'nikmasi va kasbiy moslashuvchanligini rivojlantiradi. Maqolada kreativ kompetensiyani rivojlantirishning samarali modeli hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar:

kreativ kompetensiya, texnologiya ta'limi, innovatsion pedagogika, STEAM, loyiha asosida o'qitish, raqamli ta'lim, kreativ fikrlash.

Аннотация.

В данной статье анализируются современные педагогические подходы к развитию творческой компетентности у будущих учителей технологий. Подчеркивается важность проектного обучения, проблемно-ориентированного обучения, STEAM-технологий, цифровой педагогики и интерактивных методов в формировании творческой компетентности в образовательном процессе. В исследовании использованы методы педагогического наблюдения, сравнительного анализа и изучения научных источников. Результаты показали, что использование инновационных педагогических подходов развивает творческое мышление, навыки решения проблем и профессиональную гибкость будущих учителей технологий. В статье разработана эффективная модель и практические рекомендации по развитию творческой компетентности.

Ключевые слова:

творческая компетентность, техническое образование, инновационная педагогика, STEAM, проектное обучение, цифровое образование.

Abstract.

This article analyzes modern pedagogical approaches to developing creative competence in future technology teachers. The importance of project-based learning, problem-based learning, STEAM technologies, digital pedagogy and interactive methods in the formation of creative competence in the educational process is highlighted. The research used methods of pedagogical observation, comparative analysis and study of scientific sources. The results showed that the use of innovative pedagogical approaches develops creative thinking, problem-solving skills and professional flexibility of future technology teachers. The article develops an effective model and practical recommendations for developing creative competence.

Keywords:

creative competence, technology education, innovative pedagogy, STEAM, project-based learning, digital education, creative thinking.

KIRISH. Globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida zamonaviy ta'lim tizimi oldiga yangi talablar qo'yilmoqda. Ayniqsa, texnologiya ta'limi yo'nalishida faoliyat yurituvchi bo'lajak pedagoglardan nafaqat kasbiy bilim, balki kreativ fikrlash, innovatsion yondashuv va muammolarni nostandart hal etish kompetensiyalari ham talab qilinmoqda. XXI asr ko'nikmalari qatorida kreativlik asosiy kompetensiyalardan biri sifatida e'tirof etilib, ko'plab xalqaro tadqiqotlarda uning pedagogik faoliyatdagi ahamiyati alohida qayd etilgan. So'nggi yillarda pedagoglarning kreativ kompetensiyasini rivojlantirish masalasi xalqaro ilmiy bazalarda, jumladan Scopus indeksidagi tadqiqotlarda ham dolzarb mavzuga aylangan. Tadqiqotlarda kreativ kompetensiya pedagogning innovatsion faoliyat yuritishi, ta'lim

jarayonini samarali tashkil etishi hamda o'quvchilarda mustaqil fikrlashni shakllantirishning muhim omili sifatida talqin qilinmoqda. Mazkur maqolaning maqsadi - bo'lajak texnologiya o'qituvchilarida kreativ kompetensiyani rivojlantirishning zamonaviy pedagogik yondashuvlarini ilmiy-nazariy jihatdan asoslash hamda samarali metodlarni aniqlashdan iborat.

Adabiyot manbalarini haqida umumiy ma'lumot, Adabiyot sharhi Kreativlik tushunchasi dastlab J. Guilford va E. Torrance tomonidan ilmiy muomalaga kiritilib, insonning yangi g'oyalarni yaratish qobiliyati sifatida talqin qilingan. Keyinchalik H. Gardner, R. Sternberg va boshqa olimlar kreativ fikrlashning ko'p qirrali tabiatini asoslab berganlar.

Pedagogik tadqiqotlarda kreativ kompetensiya o'qituvchining innovatsion faoliyat yuritish, ta'lim muammolariga ijodiy yondashish va o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish qobiliyati sifatida izohlanadi. Zamonaviy tadqiqotlarda kreativ kompetensiyaning quyidagi tarkibiy qismlari ajratilgan:

kreativ fikrlash; innovatsion faoliyat; kommunikativ moslashuvchanlik; reflektiv yondashuv; raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish.

So'nggi ilmiy manbalarda texnologiya ta'limi o'qituvchilarining kreativ kompetensiyasini rivojlantirishda loyiha asosida o'qitish, muammoli ta'lim va AKT vositalari samarali ekanligi qayd etilgan. Shuningdek, kreativ kompetensiyani rivojlantirishda pedagogik muhit, motivatsiya va interfaol metodlarning ahamiyati alohida ta'kidlangan.

Metodologiya. Tadqiqotda quyidagi metodlardan foydalanildi: ilmiy-pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish; qiyosiy tahlil; pedagogik kuzatish; zamonaviy pedagogic texnologiyalarni o'rganish; tizimli yondashuv. Tadqiqot obyekti sifatida pedagogika oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan bo'lajak texnologiya o'qituvchilari tanlandi. Tadqiqot davomida kreativ kompetensiyani rivojlantirishga xizmat qiluvchi zamonaviy pedagogik yondashuvlarning samaradorligi tahlil qilindi.

Natija Tahlillar natijasida bo'lajak texnologiya o'qituvchilarida kreativ kompetensiyani rivojlantirishda quyidagi pedagogik yondashuvlar samarali ekanligi aniqlandi

1. Loyiha asosida o'qitish (Project-Based Learning) Mazkur yondashuv talabalarning mustaqil faoliyatini rivojlantiradi, ularda muammolarni yechish va yangi mahsulot yaratish ko'nikmalarini shakllantiradi. Texnologiya fanida loyiha faoliyati orqali talabalar amaliy muammolarga kreativ yechim topishga o'rganadilar.

2. Muammoli ta'lim texnologiyasi. Muammoli vaziyatlar asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar talabalarning analitik va kreativ fikrlashini rivojlantiradi. Bu metod orqali bo'lajak o'qituvchilar ta'lim jarayonida nostandart yondashuvlarni qo'llashni o'rganadilar.

3. STEAM yondashuvi. STEAM integratsiyasi fanlararo bog'liqlikni kuchaytiradi hamda kreativ faoliyatni rag'batlantiradi. Texnologiya ta'limida muhandislik, dizayn va axborot texnologiyalarining integratsiyasi innovatsion fikrlashni rivojlantirishga xizmat qiladi.

4. Raqamli pedagogika. Raqamli platformalar, virtual laboratoriyalar va multimedia vositalari kreativ ta'lim muhitini shakllantirish imkonini beradi. Tadqiqotlar ham AKT vositalari kreativ kompetensiyani rivojlantirishda muhim omil ekanligini ko'rsatmoqda.

5. Interfaol metodlar. "Brainstorming", "Design thinking", "Case study", "SCAMPER" kabi metodlar bo'lajak o'qituvchilarning ijodiy tafakkurini rivojlantiradi hamda ta'lim jarayonida faol ishtirokini ta'minlaydi.

Muxokama. Tadqiqot natijalari xalqaro ilmiy izlanishlar bilan uyg'unlik kasb etdi. Xususan, pedagoglar kreativligini rivojlantirishga oid Scopus bazasidagi tadqiqotlarda ham

kreativ kompetensiya innovatsion pedagogik texnologiyalar bilan chambarchas bog'liqligi qayd etilgan. Shuningdek, texnologiya ta'limida kreativ kompetensiyani rivojlantirish an'anaviy ta'limga nisbatan zamonaviy interfaol metodlar orqali samaraliroq amalga oshirilishi aniqlangan. Bugungi kunda bo'lajak texnologiya o'qituvchisi nafaqat bilim beruvchi, balki innovator, fasilitator va kreativ muhit yaratuvchi mutaxassis sifatida shakllanishi zarur. Shu sababli oliy ta'lim tizimida kreativ kompetensiyani rivojlantirishga yo'naltirilgan maxsus metodik tizimlarni ishlab chiqish muhim hisoblanadi.

Hulosa: Bo'lajak texnologiya o'qituvchilarida kreativ kompetensiyani rivojlantirish zamonaviy ta'limning ustuvor vazifalaridan biridir. Tadqiqot natijalari quyidagilarni ko'rsatdi, kreativ kompetensiya texnologiya o'qituvchisining muhim kasbiy sifati hisoblanadi, loyiha asosida o'qitish, muammoli ta'lim va STEAM texnologiyalari kreativ fikrlashni rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi, raqamli pedagogika va interfaol metodlar talabalarning innovatsion faoliyatini faollashtiradi, kreativ kompetensiyani rivojlantirish uchun integrativ va amaliy yondashuv zarur. Kelgusida texnologiya ta'limida kreativ kompetensiyani baholash mezonlarini ishlab chiqish va eksperimental tadqiqotlarni kengaytirish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Guilford J. P. The Nature of Human Intelligence. New York: McGraw-Hill, 1967.
2. Torrance E. P. Torrance Tests of Creative Thinking. Lexington: Ginn and Company, 1974.
3. Gardner H. Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. New York: Basic Books, 1983.
4. Sternberg R. Handbook of Creativity. Cambridge University Press, 1999.
5. Mishra P., Koehler M. "Technological Pedagogical Content Knowledge". Teachers College Record, 2006.
6. OECD. Future of Education and Skills 2030: Creative Thinking. Paris: OECD Publishing, 2019.
7. "Comprehensive Analysis of Teachers' Creativity Based on Scopus Data". International Journal of Learning, Teaching and Educational Research, 2025.
8. "Development of Creative Competences of Technological Education 9. Teachers in Traditional and Modern Education". International Journal of Artificial Intelligence, 2025.
10. "Modern Pedagogical Foundations for Developing the Creative Competence of Future Educators", 2025.
11. "Prioritising Creativity at the Heart of the Curriculum". Thinking Skills and Creativity, 2026.

Эгамназарова З.К.

Совершенствование коммуникативной компетенции на занятиях по русскому языку в вузе (в нефилологических направлениях) посредством использования современных сатирических текстов 74 77

To'xtamurodov Azizbek Azimjon o'g'li

Talabalar xizmatlarini tashkil etishda registrator ofisining ergonomik boshqaruv modeli 78 81

Novshadbekova Dilnura Zafarbekj qizi

Tarbiya fanini integrativ yondashuv asosida o'qitish orqali talabalarning kreativ va intellektual kompetensiyalarini rivojlantirish 82 87

Ergasheva Muhayyoxon G'anijonovna

Oliy ta'lim tizimida talabalar o'quv faoliyatini pedagogik improvizatsiya asosida rivojlantirishning determinantlari va strategiyalari 88 91

Muqumjonova (Sodiqova) Moxinur Farxodjon qizi

Bo'lajak texnologiya o'qituvchilarida kreativ kompetensiyani rivojlantirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar 92 94

Kodirov Muxammadxusanbek Abdizohid o'g'li

Oliy ta'lim muassasalarida basketbol mashg'ulotlarini tashkil etishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish 95 100

Shomurotov Asqar Abdullayevich

Talabalarning jismoniy tarbiya jarayonida aylanma mashg'ulotlardan foydalanishning samarali usullari 101 105

Ismonov Xurshidbek Baxtiyorovich, Toshpulatova Maftuna Serali qizi

Geomertik shakllar asosida Natyurmort kompozitsiyasini qurish 106 109

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLAR

Fozilov Botirjon Zakirovich

Global ta'lim migratsiyasi: ijtimoiy-falsafiy tahlil va strategik rivojlanish tendensiyalari 110 116

Abduraximova Shaxnoza Raxmonjonovna

O'quv faoliyatida stressni yengishning samarali psixologik texnikalari 117 122

Erkinboyeva Zilola Fayzillo qizi

Mahmudxo'ja behbudiyning jadidchilik g'oyalari va ma'rifiy islohotchilik faoliyatining asosiy yo'nalishlari 123 125

Eshonqulova Jumagul Abdumajidovna

Ijtimoiy tarmoqlarda ayol qiyofasi masalasi orqali talabalarning ma'naviy-axloqiy tafakkurini rivojlantirish imkoniyatlari 126 129

Mamajonov Ulug'bek Maxammattolibovich

Musiqqa san'ati va inson qalbining uyg'unligi 130 133

Ahmadjonova Shahnozaxon Yارقinovna

Talabalar o'rtasida huquqbuzarlikni oldini olish 134 136

Keldiyeva Shaxnozaxon Shuxratovna

Bo'lajak tarixchi talabalarni tayyorlashda reflektiv yondashuv: jadid maktablarining ilmiy-metodik merosidan foydalanish imkoniyatlari 137 140

